

БЛАЖО МИЛИЋЕВИЋ

Језичка колебања

У едицији Језички приручници Издавачко предузеће „Бранко Ћоновић“ у Београду издало је 1963. године ову књигу професора Миодрага Лалевића. Види се да књига треба да буде приручник, да помогне у разрјешавању колебања у нашем језику и правопису и да је намијењена свим људима који се служе у говору и писању српскохрватским језиком, без обзира на њихов ниво образовања уопште и степен језичке културе. Књига није, дакле, писана за оне који се баве проучавањем језика или поучавањем у језику, језичким стручњацима, него је истакнуто одмах у почетку да је то „књига за свакога“.

Ипак ова књига има такав садржај и нуди тумачења, објашњења и нека рјешења да по томе заслужује пажњу и језичких стручњака, нарочито оних проучавалаца нашег језика које посебно занима савремени српскохрватски језик и правопис.

Књига *Наша колебања* (овако називам ову књигу зато што је професор Лалевић под заједничким називом „Српскохрватски у мом џепу“ издао три књиге: *Наш језик*, *Наш правопис* и *Наша колебања*) има пет поглавља:

- I Општа питања
- II Глас — слово — правопис
- III Реченица — језик и стил
- IV Реч — значење — облик
- V Интерпункција

У оквиру сваког поглавља има више одјељака са посебним насловима и поднасловима.

У почетку првог поглавља говори се о јединству српскохрватског језика. Професор Лалевић каже: „Кад се говори о нашем језику, мисли се на језик којим говоре Срби и Хрвати“ (страна 579). Очито је и стручњаку и нестручњаку за језичка питања да ово није тачно, јер се истим језиком служе осим Срба и Хрвата још и Црногорци и Муслимани. Иако се у почетку овог поглавља каже да не треба доказивати да је српскохрватски један језик, наводе се увјерљиви докази тог јединства и, на другој страни, примјери разноликости говорног језика у самој Србији (пореди се ужички и пожаревачки крај). Указује се на узроке који су довели до разлика у говору и језику, па се убрајају међу

најбитније: мијешање становништва, друштвене и политичке прилике, утицај религије.

На страни 584. ове књиге каже се: „Како видимо, не можемо поставити границу између народног и књижевног језика нашег. Наш је књижевни језик углавном исто што народни језик. Напротив, — велика, пространа област говори чистим књижевним језиком”. Без обзира на то што је у „књизи за сваког” нужно симплифицирати ствари, не можемо у том поједностављивању ићи до нетачности. Данас имамо богату литературу у којој је разрађена теорија стандардног језика и одавно је одбачено схватање да је стандардни (тј. књижевни) језик идентичан са ма којим говорним идиомом. Нужно је разликовати оно што је узето за основицу стандардног језика од формираног стандардног језика у употреби. Ову разлику професор Лалевић не прави — што је крупан недостатак његовог тумачења ове проблематике. Мисли о развијању, његовању и освјежавању књижевног језика, као и о његовој уједначености и нормираности (за разлику од народног говора) засноване су на теоријској оправданости и поткријепљене су једноставним и увјерљивим примјерима.

У одјељку о ијекавском изговору аутор каже: „Без улажења у тананости и законе (нека то стручњаци расправљају), ми ћемо за своје читаоце изнети оне случајеве у којима има неслагања и у народним говорима и у језику школованог света”. Чудно је ово „нека то стручњаци расправљају”, јер професор Лалевић одавно води стручне расправе о језику и правопису, а сада тај посао оставља другима. Овакав став је условљен намјеном коју има ова књига (приручник за свакога), али се без тумачења законитости у језику не може говорити о језичким питањима. То није могао учинити ни професор Лалевић, без обзира на то што је унапријед изјавио да неће улазити у тананости и законе језичке. Цијела књига (не нарочито овај одјељак) демантује изјаву професора Лалевића да неће улазити у језичке тананости и законе, јер колебања су баш те тананости у језику.

Досљедан свом ставу, професор Лалевић не коментарише облик радног глаголског придјева *ио* (од јести), јер је такав облик унесен у Правопис из 1960. године (страница 359). Међутим, у „Информатору о савременом књижевном језику са рјечником” од аутора А. Пеце и М. Пешикана стоји да је *ио* покрајински ијекавски облик (страница 230), а Правописни приручник српско-хрватског-хрватско-српског језика од аутора Марковића — Ајановића — Диклића има само облике *јео*, *јела* (страница 165).

У одјељку: *Може ли се учити књижевни језик и без граматике* професор Лалевић је изнио занимљиве ставове. Он дословно каже да се „књижевни језик итекако може добро научити и без граматике”,... Аутор сматра да граматика није неопходна, да се и без ње може научити књижевни језик. И још једном тврди да „читаве области наше говоре правим, исправним књижевним језиком”. Треба, дакле, само „слушати, хватати и примати слухом и осећањем”. Опет се враћамо на старо питање односа

између стандардног језика и говорног идиома. Овог пута додаћемо само још један податак. По рођењу припадам говорима који су узети за основицу нашег књижевног језика и тврдим да сам доста дуго понешто исправљао и мијењао у свом изразу, јер се није подударао са стандардним језиком и његовом нормом. Нема стандардног језика који не треба учити. Тачно је само то да књижевни језик „не треба учити само из граматике” — како рече професор Лалевић.

У одјељку: *Не кити се туђим перјем* говори се о односу према туђицама. Аутор је овдје испољио претјерани пуризам када препоручује да тјерамо из нашег језика већ одомаћене ријечи: детаљ, детаљно, еластичан, емигрант и да их редовно замјењујемо нашим ријечима: маленкост, ситница, појединост; гибак, витак, окретан, растељив; исељеник, избјеглица. Све ове наше ријечи имају употребну функцију у језику, доста су фреквентне и поред тога што се употребљавају и поменуто туђице. Неки од ових облика почињу се везивати за одређену нијансу у значењу — и то само доприноси богатству језика и рељефности стилског израза. Било би врло занимљиво показати, на примјер, каква је велика употребна разлика међу ријечима *маленкост* и *појединост* или *витак*, *гибак* и *окретан*, а прве се своде на *детаљ*, а друге на *еластичан* (упореди израз: моја маленкост са: моја појединост — што је бесмислица, или витак човјек према окретан — јер врло окретан може бити и неки дебелко, и слично).

Професор Лалевић указује на опасност ковања нових ријечи по сваку цијену и истиче да је паметније задржати добру туђу ријеч него стварати лоше кованице. Није у праву када сврстава међу непотребне ријечи и недопуштене туђице ове ријечи:

- анемичан — малокрван
- атракција — привлачност
- бриљантан — сјајан
- верзиран — вјешт, упућен
- имитирати — подражавати
- конкуренија — супарништво, такмичење
- лојалан — вјеран, честит
- парада — свечаност
- портир — вратар
- ризик — опасност
- форсирати — убрзавати, силом наваљивати
- цитат — навод
- цитирати — наводити
- комотан — угодан, немаран
- штала — стаја

јер су ове ријечи ушле у свакодневну употребу, попримиле су све особине наших ријечи, а неке од њих постале саставни дио стручне терминологије (анемичан — у медицини; конкуренија, ризик — у трговини и слично). Осим тога, постоје веће или мање разлике у нијансама значења између неких наведених наших и

страних ријечи. Није идентично значење на примјер ових ријечи:

атракција и привлачност
бриљантан и сјајан
конкуренција, супарништво и такмичење (ово посебно)
лојалан, вјешт и честит (опет три нијансе значења)
парада и свечаност
портир и вратар (замислите портира у затвору и вратара у хотелу)
ризик и опасност (ризик од маларије, комараца!).

У поглављу: *Глас — слово — правопис* доста мјеста заузима писање великог слова. Аутор сматра да треба писати *Косово Поље*, тј. и другу ријеч великим почетним словом, јер *Косово* није само поље него је насељен простор. Мислим да се овакво објашњење не може прихватити, јер готово да и нема поља на коме нема села и насељених мјеста (*Попово поље*, *Невесињско поље*, *Ливањско поље* — имају више насеља). Професор Лалевић је у праву када предлаже да се пише *Трг слободе*, *Трг победе*, а не *Трг Слободе* и *Трг Победе*.

Правилна су ауторова запажања о неуједначености рјечничког материјала у *Правопису* и теоријских поставки. Зато је увјерљив Лалевићев приједлог да се пише: *Велика антанта* и *Мала антанта* као што пишемо нпр. *Балкански савез*; те *октобар* и *велики октобар* — када се мисли на *октобарску револуцију*, јер и *октобарска револуција* пишемо без великог слова (у *правописном рјечнику*: *Мала Антанта*, *Велики Октобар*).

Сматрам да је професор Лалевић добро запазио разлике у појединим рјешењима које постоје између потпуног и скраћеног школског издања *правописа*. Ове разлике су очите баш у начину писања скраћеница типа: *АВНОЈ*, *СКОЈ*, *НИН* (у великом издању само *Нин*, а у школском и *Нин* и *НИН*). Заиста нема разлога да се ове двострукости у писању скраћеница допуштају и даље шире на сличне случајеве. Боље би било прихватити мишљење професора Лалевића да се ове и сличне скраћенице пишу само великим словима (*СКОЈ*).

Занимљиво је мишљење професора Лалевића о писању назива празника који у свом саставу имају број (*Први мај*, *Двадесет девети новембар* и слично). Он сматра да се бројевима обилежавују просте бројне вриједности, а да „празнике, истакнуте, изузетне дане треба обележавати на особитији начин да би се избегла двосмисленост”, те предлаже само: *Први мај* и слично — дакле ријечима без бројки. Иако за овакав став има озбиљних разлога, тешко се може прихватити из простог разлога што би такво писање било неекономично, непрактично. Ако не смета схватању, ако је осигуран неопходан степен разликовности, у наше доба од два облика који значе исто, увијек ће однијети превагу једноставнији, практичнији.

Недоречена је опаска професора Лалевића о употреби језика у администрацији. Он каже да сваки грађанин подноси представке администрацији „онако како у овоме поступа област из које је подносилац представке, ако он тако хоће, али сама администрација у таквим случајевима поступа како се говори и пише у њој самој”. Зар подносилац представке мора да рачуна на то како у реализацији језичких средстава поступа област у којој он живи?

Важна особина нашег демократског друштва је да сваки грађанин може саобраћати са администрацијом служећи се својим језичким изразом. И други дио цитиране опаске професора Лалевића није јасан (сама администрација поступа како се говори и пише у њој самој). Не зна се „како се говори и пише у самој администрацији”. Заборавља се на то да администрација опслужује грађане и да се она мора прилагођавати и у језичком изразу људима којима служи и који су је створили за своје потребе (у границама које одређује норма стандардног језика).

Још једном да подсетимо на изјаву професора Лалевића да неће улазити у тананости и законитости у језику и да то оставља стручњацима. Он, међутим, не улази само у тананости у језику и не расправља само о колебањима и недореченостима (којих доста има), него некада проглашава неправилним и оно што је језички израз великог броја становника који говоре српскохрватским језиком и што су језички стручњаци договорено утврдили као правилно. Тако на 634. страни ове књиге стоји: „не: дванаестеро, петеро и слично.” и поред тога што у Правопису на 256. страни стоји: „десетеро и десеторо” — дакле десетеро на првом мјесту.

Професор Лалевић препоручује облике: запошљен и запошљење, а у Правопису (305. страна) на првом мјесту су облици настали према послен: запослен и запошљен, запослење и запошљење.

Заслужује пажњу мишљење професора Лалевића о називима мјесеци у нашем језику. Аутор је запазио да се гријеши у изговарању и писању страних имена мјесеци (октомбар, јули), а да су народна имена мјесеци у вези са животом, природом и радом — и у њиховој употреби се не гријеши. Сматрам да би било оправдано прихватити став професора Лалевића и усвојити само облике: јун, јул (Правопис има: јун и јуни, јул и јули, страна 361), јер нико не употребљава зависне падеже од дужег облика (јулија, јулију, јулијем).

У одјељку: *О изговору и наглашавању* има више рјешења која нуди професор Лалевић, а не могу издржати стручну критику. Тако аутор хоће по сваку цијену да да разликовну моћ акценту у хомонимској ријечи кос, па је за њега кџс = птица, а кџс = није водораван. Међутим, нико неће рећи: Овај је таван кџс — како тврди проф. Лалевић — него: Овај је таван кџс (увијек дуги слог). Професор Лалевић је одредио акценте и дужине у Ракићевој пјесми На Гази-Местану. Међутим, у знатном бро-

ју ријечи могућ је и друкчији акценат, а у неким случајевима је Лалевећево одређивање квалитета и квантитета слога засновано на уважавању само београдског говора, без обзира на нову акцентуацију у новоштокавским говорима и нарочито на чување дужине постацентованих слогова. Ево неколико примјера таквог Лалевећевог акцентовања:

стра̀ха према стра̀ха
 хла̀дни „ хла̀дни (дужина сувишна)
 мрка „ мрка
 та̀да „ та̀да (потребна дужина)
 ју̀наци „ ју̀наци
 стра̀шна „ стра̀шна
 стра̀ви „ стра̀ви
 ово̀г према ово̀г (непотребна дужина)
 нѐдосто̀јни према нѐдосто̀јни (непотребна дужина)
 за̀падња̀чка према за̀падња̀чка
 до̀бра према до̀бра (потребна дужина — одређени вид)
 ни по̀ља према ни по̀ља
 зна̀јући према зна̀јући
 да̀јем према да̀јем (непотребна дужина)

Види се из ових примјера да је највише грешака учињено у одређивању дужине иза акцентованог слога. Свакако да би сваки овај примјер заслужио посебан коментар и да се неки од наведених Лалевећевих примјера заснивају на теоријским поставкама акцентологије нашег језика, али је исто тако тачно да су и ови други начини акцентовања наведених ријечи правилни, а неки једино правилни (у датом контексту).

У поглављу: *Реченица — језик и стил* аутор је указао на нека колебања и предложио рјешења која сматра да су најбоља. Расправљајући о допуни глаголима непотпуног значења (инфинитив или да + презент) професор Лалевећ каже да постоји нека разлика између: Он уме певати и: Он уме да пева (страна 751). Није, на жалост, аутор покушао да објасни ту разлику, па не знамо у чему се огледа и како је он види и тумачи. Професор Лалевећ каже. . . „треба настојати да везник да буде у непосреднијој вези са садашњим временом, . . .” и предлаже: Треба дуго да мислимо, а не: Треба да дуго мислимо; Треба много да радимо, а не: Треба да много радимо и слично. Сматрам да аутор нема право када даје предност једном од ова два начина казивања. За велики број писаца и језичких стручњака сасвим је обичан овај исказ са везником да на другом мјесту у реченици (Треба да одмах дођете и слично). И сам професор Лалевећ каже: „Али с енклитикама је чешће: Треба да га се ослободимо, Треба да вам га пошаљем и слично.” Међутим, није само чешће овако, него је једино овако.

На 781. и 782. страни указано је на доста честу употребу исказа који нису у духу нашег језика: пола осам, пола пет (сати); четврт на седам, три четврт на шест. Једино је правилно: седам и по или седам и тридесет; шест и четврт или шест и петнаест и

сл. — као што с правом истиче професор Лалевић. Можемо жалити што врло споро продиру у говорну праксу (па и образованих људи) ови лијеви и јасни искази.

У овој књизи можемо ноћи корисна запажања о употреби замјенице свој. Указано је на примјере у којима ова замјеница не казује припадање субјекту. *Ставио га је на своје мјесто*, не значи да мјесто припада ономе ко је извршио радњу стављања, него ономе што је стављено. *Дај сваком своје* не значи да даш оно што теби припада сваком, него оно што припада ономе коме се даје (дакле, не субјекту, него објекту). *Све треба поставити на своје мјесто* значи: Све треба поставити на одговарајуће мјесто.

Корисна запажања изнесена су о употреби приједлога *с(а)*. Указано је на примјере у којима се осјећа и оруђе али и друштво. Некада су откривене лијепе нијансе у значењу које зависе од употребе или неупотребе приједлога *с*. Тако се може рећи: Његово се имање граничи шумом, као и: Његово се имање граничи с нашим имањем. Разлика је у томе што у првом примјеру имамо смисао: Његово имање има за границу шуму, а у другом: Његово имање има исту границу с нашим имањем. Занимљиви су примјери: Он окреће точак једним прстом, према: Он окреће точак са два прста; Пише са обје руке и: Пише објема рукама. Или: Задовољан сам платом и: Задовољан сам с платом.

Указаћемо још на запажену разлику у смислу која проистиче из саме говорне ситуације, а испољава се употребом или изостављањем приједлога *с*. Професор Лалевић упоређује исказе: *брда са својом зеленом бојом* и: *брда својом зеленом бојом* (нису могла да оживе...). Разлика у значењу састоји се у томе што: *брда са својом зеленом бојом* значе брда зелене боје, а: *брда својом зеленом бојом* значи: брда помоћу своје зелене боје. Такви су примјери и: човјек са сиједом косом и: човјек сиједом косом; младић с ордењем (уливао је...) и: младић ордењем и слично.

Занимљива су и корисна запажања професора Лалевића о неким глаголима и њиховој употреби. Колебања настају, на примјер, у слагању падежних облика с глаголима који значе кретање када се уз глагол налазе двије одредбе. Наведен је примјер: *Послат је у Београд на суђење*, према: *Послат је на суђење у Београду*. Друга реченица има смисао: *Послат је на суђење* које ће се одржати у Београду. Зато именица *Београд* није директна одредба глагола *послати* и не јавља се у акузативу уз овај глагол кретања. Тако се са овим глаголом слаже именица *суђење* (на суђење). Само професор Лалевић не помиње међу многим варирањима овог исказа и могућност да се каже: *Послат је на суђење у Београд*, гдје онај ко говори жели да веже и једну и другу одредбу директно за глагол. Он само наводи примјер: *Послат је у Београд на суђење* — дакле, непосреднија веза и једне и друге одредбе уз глагол (што је изражено у облику акузатива именице). Разумљиво је да нема никакве запреке да редослијед ових одредаба промијенимо (*Послат је на суђење у Београд*).

Слично је слагање и у исказу: Он оде на учење у школи (Лалевићев примјер и објашњава да оде на учење које ће се обавити у школи). Међутим, овдје се може развијати и једна посебна нијанса значења, јер *учење у школи* може се сматрати *школским учењем* (Он оде на школско учење). И овдје је могуће казати: Он оде на учење у школу — као што је природно рећи: Он оде у школу на учење (везати и једну и другу одредбу непосредније за глагол).

Добро је запазио аутор ове књиге да се често гријешу у говору и каже: Гдје идеш? или: Гдје путујеш? Упозорава да је једино правило: Куд путујеш? или: Куда идеш?, јер се ријечју *гдје* пита за мјесто мировања. Међутим, ријечју *куда* обично се пита за правац путовања а не за циљ путовања (Куда путујеш у Београд? Путујем преко Врпоља). Најбоље би било усвојити да се за циљ путовања питамо са *камо* (овамо, тамо, камо), а за правац путовања *куда* (Камо путујеш? Путујем у Београд. Куда путујеш? Путујем преко Врпоља).

У поглављу: *Реч — значење — облик* има више важних запажања о употреби појединих облика ријечи. Није тачно Лалевићево тврђење да су само књижевни облици: *кћи* и *ћерка*, јер у Правопису (страна 394) имамо: *кћер*, *кћерка*, *кћи*, а немамо нигдје *ћерка*. Исте ове облике налазимо у Речнику српскохрватскога књижевног језика двије матице, III књига, страна 107. Додуше у Информатору (аутори Пецо — Пешикан) имамо: *кћи* и *кћер*, *кћерка* и *ћерка* (страна 236). Имамо облик *ћерка*, али *кћер* и *кћерка*, поред *кћи*. Ово су очити докази да говорна пракса и тенденција у развоју неких облика ријечи утичу и на мијењање језичке норме.

Говорећи о погрешној употреби одређеног облика придјева професор Лалевић наводи као примјер који не ваља и ово: „Димитрије је био држећи човјек”, те мјесто тога, по његовом мишљењу, треба рећи: „Димитрије је био држећ човјек”. Овдје је најбр направљен неодређени облик зато што се у предикату употребљава само неодређени вид придјева. У ствари, овај придјев има само одређени облик који је настао од облика глаголског прилога садашњег: *држећи*, *вршећи* и слично.

Занимљива је разлика коју аутор ове књиге запажа у значењу назива: *трговински уговори* и *трговачки уговор*. „Трговински је уговор који се склапа између двеју или више трговина”, оно што се тиче трговине, а: „Трговачки је уговор међу трговцима”, оно што се тиче трговаца. Тако је *новински чланак* онај који припада новинама, који је у новинама, а *новинарски* онај који припада новинару, што се тиче новинара.

На 1075. и 1076. страни ове књиге професор Лалевић говори о употреби глаголских обличких варијетета типа: анализирати — анализирати — анализирати. Констатује да је уметак *-ира-* германског, односно романског поријекла, а да су глаголи са уметком *-иса-* у великој већини грчког поријекла, те да су глаголи

на *-ирати* чешћи у употреби у западном дијелу нашег језичког подручја, а да су глаголи на *-исати* чешћи у источном дијелу. Предлаже да се одлучујемо за оне глаголе који су у употреби и у западном и у источном дијелу нашег језичког подручја. Послије аутор каже: ... „ако се језичко осећање слаже с употребом уметка *-ова-*, то ће бити најближе, најприкладније нашем језику; рекао бих да потом треба видети није ли у складу с језичким осећањем уметак *-иса-*; потом бих се одлучио за уметак *-ира-*”. И поред свих претходно датих објашњења и ставова који су добри и прихватљиви, овдје професор Лалевић сврстава по приоритету уметке: ова, *иса*, *ира*. Сигурно ово одговара његовом језичком осјећању (на које се често позива), али нема много људи којима су „најобичнији примјери с уметком *-иса-*”: *инструисати*, *интерпелисати*, *руинисати*, *телефонисати* — као што то одговара језичком осјећању професора Лалевића.

На 1095. страни књиге говори се о облицима глагола *дрштати*. Правопис предвиђа само облике: *дршћем*, *дршћи*, *дршћући*, а за облике: *дрштим*, *дрхти*, *дрхтећи* каже се да су ијекавски покрајински (страна 273). Тачно је запажање професора Лалевића да су ови последњи облици у говору врло распрострањени, да их налазимо у старијих и новијих писаца. Заиста би требало и ове облике сматрати правилним, као што су то и прихватили каснији правописни рјечници (*дршћем* и *дрхтим* — Информатор, Пецо — Пешкин, страна 187; Правописни приручник, Марковић — Ајановић — Диклић, страна 145. и Речник матица, књига прва, страна 794).

На 1103. страни ове књиге стоји да се чује поред књижевног „клепљем и некњижевно клепам”. Овог облика уопште у правописном рјечнику нема и не знамо на основу чега је професор Лалевић облик *клепам* прогласио некњижевним. У Речнику матица, књига друга, страна 729. стоји: *клепати*, *клепам* и *клепљем* — овај облик на првом мјесту.

Нашу пажњу још привлачи расправа о глаголу *отићи* и његовим облицима (страна 1115—1117). На крају објашњења о облицима овог глагола стоји: „Дакле: не *отићем*, *отићох*, него *отидем*, *отидох*, и *одићем*, *одићох*...” Правопис из 1960. године има: *отићем*, *отидем* и *одем* — дакле на првом мјесту *отићем*, а професор Лалевић каже да не треба овај облик употребљавати. Правопис има напомену: *одићи* не него *отићи*, а професор Лалевић сматра да је овај глагол незамјењив у значењу *спласти*, *спласнути*, постепено се смањивати (Оток му је одишао. — Вода је одишла). Пецо — Пешикан у Информатору имају: *отидем* и *одем* — дакле без облика *отићем*. Марковић — Ајановић — Диклић у Правописном приручнику имају: *отидем*, *отићем* и *одем* (страна 200). Речник матица, књига четврта, страна 245. има: *одем*, *отидем* и *отићем*, а на страни 40: *одићи*, *одићем* у значењу *разићи* се и *поући* се *отичући* (...*одиће* сав народ, ... *никуда* вода да *одиће*).

Данас се сигурно највише употребљава у говору образованих људи, у средствима јавног информисања и у дјелима писаца облик *одем*, па је чудно што овог облика нема професор Лалевић. Овај облик се налази у Информатору на другом мјесту, а у Правописном приручнику на трећем — што је опет тешко објаснити. Пецо — Пешикан немају уопште облика *отићем* (као и Лалевић), а у Правопису је на првом мјесту баш овај облик. Правопис из 1960. године има мањкавости (отићем на првом мјесту, оспорава облик одићи), Лалевићева „Наша колебања“ такође имају недостатака (само један облик: отидем; нема уопште *одем*, а оспорава се облик *отићем*). Најбоља рјешења има Речник матица, јер на првом мјесту има облик *одем*, а дозвољава напоредну употребу облика *отидем* и *отићем*, као и облик *одићем* са посебним значењем.

Указао сам на нека запажања о колебањима у нашем језику и правопису о којима говори професор Лалевић у књизи *Наша колебања*. Поред корисних и вриједних опаски и објашњења има у овој књизи препорука и ставова које не можемо прихватити, које су већ језичка пракса и развој науке о језику за десет година демантовали.